

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi ré-
szére vonatkozó közle-
mények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyv-
kereskedése, hová az
előfizetési pénzek, hir-
detések, hirdetés-díjak
és reklamatiók
küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulan a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébetter 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”-ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, va-
sárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással,
vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Gyula október 21-én.

Közelebbi cikkünkben fejtegetvén a népnevelés sürgősségét, egyszersmind utaltunk arra, hogy tekintetben a tanítók fizetésének javításáról, azok jövőjének biztosításáról a vallásegyletségi alapján az országos kormányoknak is gondozni épen ugy szükségeltetnék, mint azt az állam más szolgálataiban levők iránt évről évre tapasztaljuk.

De ezzel korántsem azt akartuk mondani, hogy népnevelési ügyünk hátránya egyedül e körülményben rejlik, ellenkezőleg sokkal nagyobb baj e téren az, hogy népünk általában nem tekinti a néptanítókat azon magasabb szempontból, melyet fejtegetünk, mint a kiknek kezébe van letéve a jövő nemzedék anyagi és szellemi haladásának alapját megvetni.

Ez okozza, hogy azokat kicsinyítőleg lenézik; csekély fizetésüket a helyett, hogy tehetségük szerint javítani, emelni igyekezzenek, ellenkezőleg kötelessé, ki nem kerülhető tartozásaikat is többnyire panasszal s úgy róvják le, hogy elvonják abból, a mit elvonhatnak; természetben levő földcséjőket ugy mivelik, hogy a szegény tanító alig kapja meg a bevetett magot; természetbeli gabonájukat ugy szállítják be, hogy annak egy jó része szemét, — pénztartozásaikat idején túl sokszor a kényszerítésnek engedve róvják le; — s mindezt ugy, hogy mindannyiszor kimutatják, hogy ezt nem kellő örömmel és kedvességgel teljesítik.

Ez által mig egyrészt elvonják a néptanítóktól azt, hogy sorsukat javíthassák s anyagi gondjaik mellözve lévén, egész lelkiismeretes buzgalommal teljesíthessék nemes, nagy feladatukat s önképzetükre is szükséges szakkönyveket maguknak megszerezthessék; másrészt kedvetlenítik s terhebbé teszik különben is nehéz feladatuk megoldását; — s ezek miatt nevelési ügyünk kellő lendületet nem nyerhet s a tanítói pálya mind ügyetlenebb s a szakképesség minden kellékét nélkülözö ügyetlen kezek közt törpül el.

De nem esekélyebb gondot fordít népünk épen ezen közönyösségénél fogva az iskolákra s az abban összezsúppolt növendékekre.

Iskoláink többnyire egészségtelenek, annyira tömve vannak növendékekkel, hogy erős egészségi felöltött ember is, midőn belép, a nehéz, tisztátalan levegőt alig bírja pillanatig is kiállani, s ebben kizoztatik a növendék testi és lelki ereje, mely által mind gyenge tüdejük elégségtelenedik, a test elsatnyul, mind az agyvelő e miatt kellő kiképzést nem nyerhetvén, fogékonysága évről évre csökkentetik.

Végre nem kevesebb kárt tesznek a szülők a jövő nemzedék helyes nevelésében a köznevelés elhanyagolásában; — mielőtt gyermekeiket az iskolába adnák, azok erkölcsi fejlődésére elég figyelmet nem fordítanak, amennyiben egyrészt az illetlen beszédekkel magokat és a családot nem óvják, sőt előttük káromlásokra is fakadva, ezek által a gyermekek erkölcsi tisztaságát még idejekorán meg-

mételyezik, a beszéddel tanulja meg a gyermek a legilletlenebb beszédet s erkölcstelen magaviseletet; — másrészt mig ezt eleinte elnézik, sőt örömmel is fogadják, később helytelenül alkalmazott fegyelem által a növendékben a macacsságot, erkölcsösséget, durcásságot ugy megörökítik, hogy végre nem bírván vele, e szavakkal küldik iskolába: „megállj, rosz fattyú, majd megtanítanak az iskolában!” nem gondolván meg, hogy az egyszer éven keresztül gyökeret vert erkölcstelenséget, macacsságot vajmi keserves és sokszor lehetetlen helyrehozni a szegény tanítónak a tömeges nevelésnél, hol már a tudományokra kellene a fő súlyt fektetni.

Ehez járul az, mit számtalan példa igazol, hogy midőn az ily romlott erkölcsű gyermek irányában a tanító szigorubb fegyelmet alkalmaz, a szülők — a helyett, hogy otthon a mérgében inkább, mint fájdalomában duzzogó s panáskozó gyermeket rószíkról is megfeddenék — a tanítót a gyermek előtt szidalmazzák, vádolják, feladással fenyegetik; bizton mondhatni véljük, hogy a jövő nemzedék rontására sok szülők házi fegyelmetlen, nem eléggé gondozott nevelési rendjük működik a legkártekonnyabban.

Int bennünket a sebesen haladó század szelleme valahára megismertetni népünkkel az itt elmondottak igazságát.

Tanuljunk meg valahára, hogy a nevelési ügyben is, mint másban is, ne várjunk mindent a kormánytól, hanem közreműködünk magunk e téren

TÁRCA

Az emlékezőtehetség.

(Mutatvány szerzőnk egy készülő félben lévő önálló munkájából.)

Az ember azzal is fölötte áll a többi lénynek, hogy mig azoknak csak a jelen pillanatnyi eseményeit van módjukba szemlélni, addig ő tehetséggel bir lefutott pályája áttekintésére is. Vagy is: van története s tud ennek létezéséről. De miként volna ez lehetséges, ha képzetait nem tudná visszaidézni? Vissza kell tehát idéznie képzetait s pedig vagy ugy, hogy azok megegyezzenek tartalomra és alakra nézve, vagy pedig eltérjenek; de utóbbi esetben már a képzeletnek adja át magát s nem ez azon képzet reproductio, mely a történettudományok alapja. Csak az első esetben járunk helyes uton, s ekkor támad az emlékezet. De nem ez célja jelen rövid soraimnak. — A hol emlékezet van, ott van emlékezés; s az emlékezéssel karöltve jár az emlékezőtehetség. Oly ereje ez a léleknek, mely a már egyszer öntudatunkban volt, de onnan ismét eltűnt képzeteket minden változtatás nélkül képes visszaidézni. Ha ez változtatással történék, akkor már a képzeletnek nyitnánk tért s így állításaink, tételeink való alap nélkül állanak. Kísértsük meg az emlékezőtehetséget tulajdonságai szerint felosztani. A memoria lehet 1) nagy, ha t. i. igen sok és kü-

lönféle képzetre kiterjed. A nagy ismét vagy a) egyoldalú, ha csak egy körben levő képzetekre terjed ki, — pl. évszámokra, mennyiségtani képletekre; b) vagy pedig teljes, ha minden körre vonatkozik, — a mi azonban a legkritkább jelenségek egyike. — Tulajdonságát tekintve a memoria 2) könnyű, ha a képzet visszaidézés minden nehézség, fáradozás nélkül történik s itt az idegek ingerlékenysége játszik nagy szerepet. 3) tartós azon emlékezőtehetség, mely a képzeteket hosszú ideig megtartja. Ez nagyon természetesen attól függ, miként sorakoztak belsőleg együvé a képzetek. Így az egyszer jól betanult költeményt, vagy dalt évek múltán is tudjuk; de ha a tanulás már kezdetben laza volt, ugy később legfeljebb egyes sorokra fogunk emlékezni. — 4) hű a memoria, mely változatlan idézi vissza a képzeteket, s végre 5) készséges, mely akkor működik, a mikor épen szükség van rá.

De ezeken kívül még következőleg is megkülönböztethetjük az emlékezőtehetséget:

Van 1) mesterséges emlékezőtehetség; ez a képzeteket ugyanazon sorban idézi vissza, a melyben beléptek, de nem ügyel a tartalomra. Közönséges neve: szajkózás s gyermekeknel leginkább tapasztaljuk. A „mi atyánk”-ot első dolgunk megtanulni: de vajjon hány gyermek érti annak annyit mondó tartalmát! — 2) értelmes, hol ügyelünk a képzetek tartalmára is. Ha a mesterséges és értelmes együtt jelenik meg, pl. egy vers

betanulásánál, akkor könnyen elő áll a jó szavaló, vagy szónok. S épen ezeknél szükséges is, hogy az értelmes reproductio egy kis szajkózással járjon; mert midőn képzeteket hallgatóink előtt mintegy lebonyolítjuk, könnyen megeshetik, hogy új képzet lép előtérbe, pl. egy „halljuk”-ot, „eláll”-t hallunk, s így, ha belsőleg nem kötöttük jól össze képzeteket, megzavartathatunk. De épen ennek leküzdésében áll a parlamenti készség. — Megkülönböztetünk 3) éles emlékezőtehetséget, midőn képzeteket valamivel összekötjük, pl. alma Dea — e kitéltet megjegyzzük magunknak a magyar „almá”-ról stb. Ez különösen a régieknél volt nagy divatban.

Minden érzéki képzet világosan visszaidézhető, legvilágosabban pedig azok, melyeket látás által szereztünk meg magunknak. Így vagyunk képesek pl. utazásunkat évek múltán is elbeszélni.

Az emlékezőtehetség mily nagy fokot képes elérni, példák bizonyítják. Így tudjuk, hogy Caesar, Mátyás és Blücher katonáikat nevükön szólíták. Mithridates beszélt alattvalóinak 22 nyelvét. Mezőfanti bibornok pedig 80 élő nyelvnek volt birtokában. — Egy angol mathematicus a 24 számjegyből álló végzetes gyököket tudta, egy másik pedig az 5 jegyű logarokat mondta el. Egy angol (csak is ilyen tehette) sorrendbe betanulta egy vas-tag dictionarium szavait. Seneca pedig egyszeri hallásra elmondott 3000 szót!

Márki Sándor.

egész azon mértékig, a meddig azt önkormányzati jogkörünk engedi.

Elsőben is gondosan ovakodjunk, hogy otthon a gyermek a jó példa által a jó erkölcsökben, az engedelmisségben, tanítója iránti tiszta, nemes érzésben nevedjék fel, — gyenge szívében ezek verjenek erős gyökereket.

Gondoskodnunk kell önkormányzati jogkörünkben, hogy a tanítók tisztességes fizetéssel úgy látassanak el, hogy a szakképzett egyének e nemes pályára vetélkedve siessenek; rajtuk áll a befektetett tőkét nem sajnálni, melynek kamatait a jövő nemzedék számára tettük gyümölcsözővé.

Gondozzuk iskoláinkat, hogy azok tiszták, egészségesek, s a növendékek testi és lelki kiképzésére alkalmas állapotba helyeztessenek; mert romlott levegőben mindkettő veszélyeztetve van.

Gondoznunk kell, hogy azok a szellemi erőfeszítés mellett a testi erő gyarapításában is haladást nyerjenek, s így az iskolai tornaszat ne mellőztesse.

Mindezek néptünk önkormányzati jogkörén belül esnek, ezért ebben nemcsak áldáshozólag forgolódhatnak, hanem arra törvényileg utasítva is levén; győződjünk meg, hogy midőn e körben kötelességünket betöltöttük, több hasznot tettünk a jövő nemzedéknek, jobban előmozdítottuk annak polgári szabadságát, társadalmi jólétét, mintha egyenes behatásunkon kívül eső politikai szédelgések meddő s helyesen át nem is értett vitatkozásokra kicsapongással fecseleljük el erőnket, tehetségünket s a drága időt.

ly.

Hazai közügyek.

A pénzügyi bizottság okt. 19-ki ülésében az egyenes adóknál kezdi meg tárgyalását. — A bizottság megvizsgálván, hogy csakugyan helyesen történt-e az egyenes adókból várható bevételek felvétele és miután azt találta, hogy a múlt, különösen az 1871. évi zárszámadásnak, tényleg indokoltak azok fölvetelét, a bizottság az előirányzott fedezetet változtatlanul állapította meg, és 208,000 frttal nagyobbította, a mennyiben az adóbehajtási költségek az idevonatkozó 1870. évi tc. által 2 illetőleg 4% lettek megállapítva, úgy mint 71-ben történt. E szerint az egyenes adók fedezete összesen 61.875,293 forinttal vétetett fel. — Rendes szükséglet. Az adókievetési költség összesen 578,000 frt, változatlan maradt. A fogyasztási adók fedezete következőleg és pedig az előirányzat szerint állapított meg: szeszadó 7.020,500 frt, — boradó 2.502,700 frt, — husadó 1.948,100 frt, — söradó 1.278,700 frt, és a cukoradó 1.200,000 frt, összesen 13.949,900 frt. A fogyasztási adóköltségei 228,655 forinttal változtatlanul hagyták. — Dohányjüvedék: az előirányzott szükséglet 10.451,223 forint, a fedezet 24.203,394 forint, e szerint a tiszta jüvedelem 13.292,171 frt. Részletes szükséglet. Dohányvétel 6.754,000 frt, dohánygyártás 2.547,000 frt, dohányeladás 1.145,000 frt, fedezet: dohányvétel 805,300 frt, dohánygyártás 49,000 frt, dohányeladás 23.393,194 frt. A bizottság helyesléssel fogadta a pénzügyminiszter azon ígérését, hogy a dohányjüvedék reformjáról még az őszi ülés alatt javaslatot fog a ház elé terjeszteni. Lottójüvedék fedezete 2.745,600 frt, a szükséglet 1 millió 742,110 frt.

A rakoviczai lázadásban való részesség miatt f. hó 13-áig 98 egyén állott vizsgálat alatt. — Ljubicában a lázangók az ottani őrházat csaknem egészen elpusztították. A zágrábi elfogatások a rakoviczai felkeléssel szoros kapcsolatban vannak. A zágrábi fenytő törvényszék előtt eddigelé a következők állanak: 4 Starcevic: Dr Starcevic Antal, Dr. Starcevic Dávid, Starcevic György gyakornok, és ifjabb Starcevic Antal tanuló; továbbá Natesics Ferencz, a „Hrvatska“ legutóbbi szerkesztője, Novak Milan adóhivatali gyakornok és Medics Dániel hírlapíró.

Oszták dolgok.

A lajhántuli vajadások még mindig nem értek végett. A jelen állapotokat a „P. N.“-nak következőleg írják:

A közös ministerium tagjai között teljes megegyezés létesült, gróf Andrásy, a cseh követléseknek a közös alkotmányjog iránti vonatkozását illetőleg, a közös ministerium fölfogásához igen közel áll. Miután az eldöntés közvetlenül a koronát illeti, nem nagyon loyális dolog volna, az említett tényből már most is következtetéseket vonni.

Beust emlékiratának tartalma ezen forrás szerint két részre oszlik. Egyik aggodalma az volna, hogy „a cseh akció által a világos alkotmányjog, mely a monarchia mindkét felének közös jogi alapját képezi, fenyegettetik, sőt talán meg is sértenek s így eljött a pillanat, melyben az alkotmányos kormány kötelessége a jog integritásáért helyt állani. A másik szempont pedig az volt, hogy a belügyi akciónak a cseh munkálatok által megkezdett rendszerben való folytatása a külügyi politika eddigi irányának tovább vezetését alkotmányos értelemben lehetlenné teszi, mert ez a németeket a delegatióból kiszorítja s az oszták delegatióban oly pártnak adja a többséget, mely a közös ministerium eddigi politikáját határozottan ellenzi.“

A közös ministerium csatlakozott Beust nézetéhez s most az alternatíva az, hogy vagy helyesli és elfogadja ő felsége ezen szempontokat, vagy nem. Ha igen, akkor egy „már bizonyosan főálló egységes program“ fog a kormány további magatartásának irányt szabni — talán az, melyet a „N. fr. Presse“ vázol — s ez esetben Hohenwarthon áll, hogy vagy alkalmazkodik a programhoz, vagy megyen. Ha pedig ő felsége nem fogadja el ama szempontokat és ama programot, akkor Beust és kollegái szorulnak hasonló helyzetbe. Ezen levelező tehát mindenesetre minsteri válsággal látja végződni az alkotmányválságot.

Mindebből csak az világos, hogy a válság a régi stádiumban áll mostanáig, azon össze nem egyeztethető elvi ellentétekkel, melyek kitörésre vezetnek. Következtetést vonni a jövőre, hogy valóban bukik-e valamelyik miniszter, avagy jön-e létre kompromisszum s melyik részre hajlik a fejedelem, mindezen hírek és okoskodások alapján annál kevésbé lehet, mert meglátszik azokon, hogy kizárólag a Beust köréből szivárogtak ki, s azt, hogy mit felelt mindezekre Hohenwart és miként fogadta az előterjesztéseket a főség, arról e körben vagy nem tudnak semmit, vagy nem tartják érdeklőben kibeszélni. Hohenwart pedig, ösmérjük e tekintetben, tud hallgatni a meddig jönnek látja. — Az Andrásyra vonatkozó állításokat is, mert Beust köréből jönnek, ha nem is valótlannak, de legalább nem teljességükben hiteleseknek itéljük, mivel Beust írói Andrásyról szokás szerint csak azt mondják el, a mi uroknak kedvező, a mi pedig nem kedvező azt elhallgatják.

R.

Külföld.

Franciaországot nyugtalanítja újra egy lázadás híre, mely Corsikában kitört volna. E hírt bár megczáfolják a francia hivatalos lapok; de hogy valami alappal bír, bizonyítja az, hogy egy páncélos hajóhad ment a közép tengerre. Ezért rosz néven veszik a köztársaság elnökétől, hogy Napoleonnak szabad átmenetet engedett Franciaországon át, hogy Ajaccioba menjen; mert ez igen valószínűleg politikai czélból ment oda, melynek összeköttetése lehet a corsicai mozgalmakkal, mely sziget különben is mindig a bonapartismus főfészke volt.

A párisi lapok a fötanácsnokok választási eredményével foglalkoznak. Az orleanista lapok szerint az alkotmányos monarchikus párt szívesen kérdezné meg a pártot a végleges kormányforma iránt, csak hogy azt nem tudja, hogy miként tegye azt. Franciaország s a kuria közt valószínűleg né-

mi surlódás fog beállni, mert Thiers állítólag a kormánynak vindikálja azon jogot, hogy a püspököket kinevezze. Ellenben a vatikán azt mondja, hogy a concordatum csak a praesentiv jogot adja meg a francia kormánynak, de a kinevezés s a javadalom átruházása a szentszéket illeti. E nézet eltérés fontos következményeket vonhat maga után, mert ez az első eset, midőn a csalatkozhatatlanság a még érvényben lévő concordatummal akar megmérközni.

Az orosz ezár, mikor a Kaukaszusból visszatért a határerődből Gouniból Bariatinski tábornagyhoz egy elismerő iratot intézett, melyben hangsúlyozza azt hogy Gouniból ir a hercegnek, hol ő (Bariatinski) Samyl és bandája elfogása által a Kaukaszus lecsillapításának zárkövét tette le, mely által érdemeket szerzett magának a birodalom iránt.

A német birodalmi gyűlés elé terjesztendő hadi budget 89.996,363 tallért vesz igénybe, tehát 23.139,755 tallérral többet, mint volt az ideig előirányzat. E költségvetést a hadügyminiszternek egy emlékirata világosítja fel, mely törekszik részletesen kimutatni azon okokat, melyek ezen többletet szükségessé teszik. Ezen emlékiratban hitelen számokban szerepel a német hadsereg jelenlegi állománya. A jelenlegi (béke) láb szerint az összes német haderő 401,659 főre megy, s 18 hadtestre, 148 gyalogsági, 26 vadász-ezredbe van osztva; van továbbá 93 lovas, 16 táborig tüzérségi ezred (ez utóbbi több, mint 285 üteggel), 10 vartüzérségi ezred, 4 tüzérségi ezred 8 táborig és 5 vartüteggel, 1 szekereszeti szakasz (bajor), 4 vartüzérségi osztály, 1 mérnökari ezred, 16 utász-zászlóalj, 16 szállító zászlóalj, 1 vasúti zászlóalj, 25 landwehr-zászlóaljtorzs.

Spanyolországban a viszonyok mindinkább oly irányban fejlődnek, hogy a monarchia fenállása csak időkérdés. S míg a cortes nagy többséggel határozta el, hogy a kormánynak adandó bizalmi szavazatot illetőleg tett indítvány figyelembe vétessék, Amadé király minden reményről lemondott, hogy a spanyol viszonyokat rendeznie sikerüljön s e miatt nem is leplezgeti azon szándékát, hogy az országot elhagyja.

Legujabbak.

Madrid, okt. 19. A kongresszus nagy többséggel elhatározta, hogy a kormánynak bizalmat szavaztatni javaslo indítványt megfontolás alá veendi.

Prága, okt. 19. A „Politik“ című lap konfiskáltatott. A nagybirtokosok állítólag abban egyeztek meg, hogy a landtagot elnapolják, ha a pénteki ülésig a leirat nem érkezik meg.

Berlin, okt. 19. A lapszedők fölmondás nélkül beállították munkájukat. A nyomdatulajdonosok 30%-os díjfelemelést megadtak, azon föntartással, hogy később kölcsönös végrendszabályokról intézkedhetnek.

Konstantinápoly, okt. 17. A kolera, a mely már egészen szünőben volt Hasköiban az arany kürtnél ujjában kiütött. Szombat óta vagy 60 ember, köztök tiz angol, halt meg abban.

Ujdonságok.

A munkaképtelenné vált 1848—49-ki honvédek segélyezésére rendezett magy. kir. államsorsjáték tiszta jüvedelme 250.000 frtnál több. A hivatalos lapban Motusz Alajos a sorsjáték vezetője ez örvendetes eredményért mindazoknak köszönetet mondott, kik a vállalatot egyáltalában, de különösen nagyobb mennyiségű sorsjegyeknek üzér-díj nélküli eladása által támogatták.

A m. kir. honvédelmi ministerium elrendelte, hogy az 1872 ik év január 1-től a houvédsegnél az eddig kiosztott félfehér-kenyér helyett a közös hadseregéhez hasonló jóféle rozskenyér hozassék be.

Besztercei megyés püspökké a „M. Állam“ teljes hitelt érdemlő értesülése szerint Ipolyi Arnold egri kanonok és a közp. papnövelde igazga-

tója fog kinevezetni, Szuppan Zsigmond után min denesetre egy kis különbség lesz a két kinevezés közt, mert Ipolyi Arnold úgy is mint nagyevű tudós, úgy is mint feddhetlen jellemű magánember ismeretes hazaszerte.

Mojsisovics Vilmos városunkban is előnyösen ismert, jelenleg Vág szabályozási főmérnök, a Komáromban tartott Vág szabályozási értekezleten oly jelesen készült tervekkel és javaslatokkal lépett fel, melyet az értekezlet folytonos érdeklődéssel hallgatott, s közhelyesléssel fogadott.

Hymen. A szép és kedves Potz Malvina kisasszonyt, Petz Gyula, — a m.-berényi evang. egyház derék lelkészének leányát e hó 19-én vezeté oltárhoz Moczkovszky János nagy-becskereki evang. lelkész. Az ifju párt a menyasszony édesatyja adta egybe, ki boldogságukra, — mint tudósítónk írja — gyönyörű alkalmi beszédet mondott, — melyhez mi is őszinte örömmel csatlakozunk.

A pesti népszínház létesítése, — mely hetek óta foglalkodtatja a központi lapokat — ma már bizonyos, a városi képviselő testület f. hó 18-án tartott közgyűlésén ingyen ajánlott telket, s mint látszik a részvények is nagy kelendőségben fognak részesülni.

Halálozás. Laczay Ferencz a köztisztviselőben és szeretetben álló férfiú csötörtökön éjjel meghalt. Városunkban különösen mint kerületi esendbízós a hatvanas években — feledhetlen jó emléket hagyott.

Szavunk nem volt a pusztában kiáltóé. A többször említett Dáimelféle házat ujtják, s a Winkler ház előtt rendes csatornát építenek.

Derék előjáró. D. T. M. városi esküdt, különben gazda ember, megirigylvén, hogy az uraságnak több tengerije termett, mint neki, — beállott kommunistának, hozzá fogott tengerije szaporításához, — az uraság rovására. — Az éber csösz azonban tetten kapta esküdt uramat, ki eget földet ígért a hallgatásért; — de a csösz lelkiismeretes ember lévén, a dolgot feljelentette. Nem tudjuk mily stadiumban áll jelenleg az ügy, de hogy az illetékes forum elé nem került még, az bizonyos. — Nagyon furcsa színben tünteti fel előjáróságunk eljárását e halogatás, mely előbb-utóbb szépen elsimitaná az egész dolgot. Bünhődjék az ily bűnös kétszeresen, — a képviselő testületnek pedig első és mulaszthatlan kötelessége, ily előjárót hivatalától megfosztani. — Szégyenpir futja el arcunkat e sorok írásakor, de kötelességszerűleg nyilvánosságra hoztuk ez ügyet, tanulságul polgártársainknak, hogy a választások alkalmával tudják, kit tisztelnek meg bizalmukkal.

Boka Jóska, három tagból álló vándor zene-kara csötörtökön este a „Koroná“-ban hegedült, 3 mond három hallgatónak, — sajnáljuk, hogy közönségünk nem élvezheté — a késő értesítés következtében — e jó hírű zenész szabatos, művészi játékát. Pénteken a „Király“-ban tettek kísérletet, szintén csekély számú hallgatóság előtt.

Az alföld-flumei vasut számos panasz tárgyát képezi. A „Bihar“ azt mondja hivatalnokairól, hogy csupa németek, — ezt mi is nagy részben tapasztaljuk. A „Hon“-nak Orosházáról meg a menetrend káros beosztása ellen panaszokodnak. A „Szege di hiradó“ meg a következőket írja: Az alföldi vasut személyforgalma folytonosan növekedik, amiről tanuskodik egy helybeli ismerősünk azon panasa is, hogy a napokban H.-M.-Vásárhelyen még az 1. oszt. coupékba is 3. oszt. utasokat szoritottak be, s minden kocsit úgy meg volt tömve, hogy soknak állva kellett Szegedig megtenni az utat. Reméljük, hogy ez eset csak kivételkép történt meg, s hogy többször ne ismétlődjék, a társulat illető hivatalnokai gondoskodni fognak arról, hogy a nagyobb forgalmu állomásokon mindenütt tartalékkocsik legyenek, mert drága pénzéért senki sem hajlandó ám állva, vagy heringként összepréselve utazni. Ugyanakkor volt a hold-mező-vásárhelyi indóháznál az is, hogy a szűk helyiség annyira tömve lett népséggel, hogy a kissé qualificaltabb szaglásaik kénytelenek voltak az utcára kimenni s ott várni be a vonat megérkezését. En-

nek oka pedig az, hogy az egyik termet szükség-ből raktárnak használják. Ez is olyan baj, melyen a közönség érdekében hovaelőbb segíteni kell.

Vegyesek.

Miletics Szvetozár f. hó 18-án érkezett meg Vácra s az „Angol királynő“-be szállt. Megérkezése után egymást érték a hívek tisztelgésai. Este 8 óra felé az „Angol királynő“ szálloda belső étterme megtelt vendégekkel, fél 9 órakor jött be Miletics hosszan tartó zsviúkkal fogadtatva. Dr. Nenadovics ünnepélyes csöndben bemutató Mileticset, a legelső szerbet és páratlan vértanút. Erre Miletics hosszabb s természetesen erősen fűszerezett beszédben válaszolt. Elmondta, hogy nem kereste a vértanúságot, de ha már úgy van, hát kész beismerni, hogy ugyanolyan szellemű cikkért, minőt már ez előtt tíz évvel írt, s melyért akkor senki sem bántotta, egy évvel ezelőtt bezárták. Inti a szerb nemzetet, hogy tartson össze és vállalva igyekezzék jogait kivívni. Eltöti az omladinát és a szerb ifjúságot. Erre a Tökölly-intézetbeli ifjúság a szerb himnust énekelte. Eközben egy távsürgöny jött Vácra ilyen tartalommal: „Miletics Szvetozár, a szerb nemzet előharcosának, családjának tisztelőinek szíves üdvözlét.“ Aláírva: Porntiu János, a „Federatione“ segédszerkesztője és Bényey István, az elnyomott „Szabad Magyarország“ szerkesztője által. Időközben egypár montenegrói cetinjai ember lépett a terembe, kik nagy lelkesedéssel fogadtattak. No azután omlottak a felkészöntések az ünnepele nagy hősiére, ki ismét megköszönte az iránta nyilvánuló bizalmat. Fél tizkor Miletics véget nem érő zsviúkok között eltávozott, de nem előbb, míg utközben egy pópát körül nem csókolt. Távo zása közben ismét dalra gyujtottak, melyben a Vojvodina-, Bácskáról és Mileticsről volt szó. Különben a szónoklatok türethő higgadsággal folytak s az egész estély békésen folyt le.

Egy gyilkosság rendkívüli feltűnést okozott Londonban, mert a tettes az anglikán egyház papja s e mellett ismeretes paedagog és író Selby Watson; a gyilkos, több napig el tudta titkolni tettét; rendbe hozta ügyeit, levelet írt s végül öngyilkossági kísérletet tett. A szolgálja meggátolta az öngyilkosság teljes végrehajtását s orvost hívott. Ez eljövén, Selby Watson asztalán egy levelet talált, mely így szól: „Kitörő dühöm rohamában megöltem nőmet; sokszor igen sokszor erőt vettem magamon, de ez egyszer nem voltam képes megküzdeni, dühöm elragadott és én agyonvertem. Testét megfogják találni a könyvtár melletti kis szobában. Remélem, úgy fogják eltemetni, a mint azt egy rangjabeli hölgy megkövetelheti.“ A gyilkos ki 56 éves és 25 év óta egy magasabb tanintézet igazgatója, átadatott a rendőrségnek.

Komikus félreértés. A cili-i gymn. tanuló ifjúság f. hó 7-én egyik kedves tanárától (dr. Lindler Gusztávtól) bucsuzván, öt fáklyás-zenével tisztelte meg, hogy jóvérű német diák, a híres „Gaudamus“-t nem hagyhatja ki a műsorból, ez magában értendő, meg is hagyták a zenészeknek, hogy ezt kezdjék rá; a zenészek azonban „Laudamus“-t értve, összenéznek, s intonálják a „Te Deum laudamus“-t; az ünnepele tanár furcsán lehetett meglepetve, hogy távozásakor „Te Deum“-mal tisztelik meg, a diákok pedig bosszarkodtak a félreértésen.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Egy indítvány.

Ma midőn a pénzváltások szörnye gyakoribb megjelenésétől aggasztó mérvben fenyegettetünk, idején találok egy különben is fontossággal bíró ügyet megpendíteni. Ha a pénzváltások okait fűkesszük, azon megczáfolhatlan meggyőződésre jutunk, hogy ezek nem egy bizonyos ok követke-

ményei; hanem igen is komplikált részint rendezetlen és zavart viszonyainkban kereshetők. Osztrák nemzeti bank, orosz hiteltörvények, munkás kalmitás, jó kereskedelmi törvények és bankrendszer hiánya, vasutpolitika, megannyi okok, melyek a gyökeres reformokat nélkülözhetlenekké teszik, s itten gyors segélyre van szükség, hogy a veszély, mely hazánkat ezen oldalról fenyegeti még korán elháríttassék. Hogy pedig a gyökeres javítás lehetővé tétessék okvetlenül szükséges a vidéki pénzügytanulmányozása és ismerése, miben a dolog természeténél fogva, a leghivebb adatokkal és legalaposabb felvilágosítással a vidéki pénzügytanulmányozók (takarékpénztárak, népbankok, önszegélyző-egyletek stb.) szolgálhatnak, minél fogva nagy szükség gyanánt tűnik fel előttem, miszerint az összes vidéki pénzügytanulmányozók legalább egyszer az évben, egy országos tanácskozási munkában képviseltetnék magukat.

Ha az ügyvédek, orvosok, tanítók, tüzoltók, dalárok stb. nem kimélnék sem időt sem fáradságot, és évenként egyszer az ország minden részeiből egy pontra összegyűlnek, hogy a felmerülő tárgyak együttes megvitatása, az eszmék kölcsönös kicserélése által egymást oktassa és egymástól tanulva, szakjuk emelkedését előmozdítsák, mennyivel inkább szükséges, hogy az azonos célra törekvő, a nép minden rétegével oly közeli érintkezésben levő pénzügytanulmányozók emberei, időről időre a közben szerzett tapasztalatokról, a netalán felmerült hiányokról azoknak mikénti javíthatásokról értekeznek.

Feleslegesnek tartom fentebb projektált ügy fontos voltát és minden iránybani jótékony hatását fejtegetni, de bátor vagyok a vezérszerepre hivatott körök becses figyelmébe ezen tárgyat ajánlani.

„Alföld.“

A gyulai szolgabírói kerületben a hús- és bor fogyasztási-adót az egyes községek 3 évre következő bérlet mellett vették ki. Gyula 13,800 frt, tavaly 13,500 frt. Doboz 305 frt, tavaly 300 frt. Kétegyháza 210 frt, tavaly 205 frt. Vári 205 frt, tavaly 200 frt. És így a bérletár újabb 315 frttal növekedett a járásban.

Hetivásári tudósítás.

Gyula oct. 20. Az idő és utak jóvolta mellett ma igen szép piac volt, legkevesebb 800 szeker-forgalommal.

Buza aránylag igen kevés volt szekeren és mutatókban is, ára emelkedő iránynyal szilárdult; a nehéz árpa megtartotta árát, a laza 20—30 krral az ó kukuricával és új tengerivel együtt csökkent, a zab megtartotta árát.

A finom nehéz buza 11—12 ftig, a malomvám 10.60—80 kron, a zsuzsoksepte ó buza 10—10.20 kron, — konkolyos, vadborsós, nagyon tarka szegény kenyérnek való 9—9.20 kron, — hitvány fűmagos, rostaaljust a szegény emberek szorultság-ból vetni 5 ftjával, — egészségesebb, jobb, első rostaaljust 10 ftjával vették vetni az üzerektől. A nehéz rostált árpa igen kicsiben 4.50—60 krig, kivételkép egy pár kis részlet 4.80 kron, az ó kukurica 6 ftól fel 7.20 krig kelt, de lassan.

A csöves kukurica leginkább 80 kron, kivételkép egy kevés 85 kron, — a morzsolt új tengeri 5.20 krtól 6 ftig kelt a minőség s vételi szerencséhez képest, — a zab 3—3.20, kivételkép 3.30 kron kelt.

Káposztát mintegy 200 szekeren hoztak; eleinte erősen rártartogatták, később engedényebbek lettek az eladók, s így aztán részint jó, részint mérsékelt árakon, d. u. 3 óráig az egész behozatal elkelt. Egy-két szekérről kitűnő szép káposzta száza 6 frton, a többi szebbje 4—5 ftig, a középszörűje 3 ftól 3.60—80 krig, a hitvány aprósa 2.40—80 krig kelt. Kik délfelé és délután vettek, jobban jártak.

Sertés középszámmal, mintegy 500 darab volt.

Olyas 75—80 fontos könnyű frisingeket a laci-konyhát tartók a csabai vásárra számítva elég olcsón 18—19 kron veszegették font számra; nehéz sertések nem voltak kiállítva.

A sovány disznóra alig néztek; Debrecenből szép két éves csapatot hajtott egy helybeli parasztkupec, adta volna 35 fton kárral is párját, de nem vették. Jó egy éves sovány süldő párját 28 fton lehetett kapni.

Ló 60—65, szarvasmarmarha 50—55 db kelen-dőség nélkül, — csupán a vágni való szarvasmarhából vettek egy-két darabot a helybeli mészárosok mérsékelt áron.

Tüzifa legkevesebb 120 szekéren volt, érezhetőleg csökkent ár és lassu kelet mellett; nád közép-szerű mennyiségben, az utóbbi három heti nagy áron.

Egy kevés téli almát is hozott egy zerindi ember az oláhságról. Vékáját 2 fton adta.

A csabai vásárra indult s megállapodó oláhoknál látható volt egy-két zsák nyomorult dió, mely

kicsiségre vetekedett a szerencsendióval, s mindamelllett vékáját 3 ftra tartották.

Zöldség: répa, petrezselyem sok érkezett Dobozról. A petrezselyem kötésének párja 5—6 kr., a sárgarépa szépének tetejes vékája 25—30 kr, a csekélyes csak 20 kr.

Télire való nemesb alma egyáltalában nem termett, — csak egy-két füles kosárnyit lehet itt-ott látni s ezért hallatlan nagy árt követeltek.

Halat, leginkább csekélyest és közép-szerűt a helybeli, dobozi, békési és szentandrási vizről hat szekéren s több csolnokon hoztak kisebb-nagyobb terhet, és a litvány keszeg és más apróság 4 krtól fel 10 krig, a közép-szerű 12 krtól 20 krig, — néhány szebb frís darab kivételkép 25—30 krig kelt, de még 12 órakor is volt eladatlan egy-két mázsa.

Sz. I.

Nyilttér. *)

A szenvedő emberiségnek tudomásul.

Bátorkodom ajánlani, a szabadalmazott hordozható gőzfürdőt

mely is télen, nyáron egyformán használható, használata után, minden hűtéstől keletkezett, csuzos, reumatikus nyavalyáktól, ha annyira elmakacsodtak is, hogy más orvosszerelésnek nem engedtek, rövid idő alatt, alaposan megszabadultak, mi is több mint hatszáz szenvedőnél sikerült. Vidéki súlyos betegekhez, kik hozzám nem jöhetnek, illendő utazási díjam megtérítése mellett, gépemmel működni, akárhová elmenni ajánlkozom, a hozzám küldött levelekre azonnal válaszolok.

Lakásom, Gyula, kis mészárszék utca 223. szám

Wladár Pál tulajdonos.

*) Az e rovatban közlöttékért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő: Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Valódi amerikai varrógépek jótállás mellett.

Dúsan aranyozott, szép kiállítású vas sirkeresztek különféle nagyságban.

Petroleum lámpák, és azokhoz valódi amerikai szagtalan fehér petroleum.

Fegyverek, öntött vaskályhák, takarék konyhák (Sparherde) és zománczott edényeket ajánlják a legolcsóbb árak mellett.

Scherfeneder és Grabner

vas- és fűszer kereskedők az arany kaszához, Dessewffy-házban, a kápolna közelében.

97) 10—14

Arverési hirdetmény.

A gyulai járás-szolgabírósa részéről hivatalosan közhírré tétetik, miszerént Kalmár József, D. Nagy István és G. Szilágyi Sándor gyula-vári lakosok s alperesektől bíróság lezálogolt következő ingóságok: jelenen lovak, sertések, kocsik és takarmányműek, — f. évi november hó 13-ik napjának, d. e. 9 órakor Gyula Vári községében alperesek lakásánál bíróság elárvereztetni fognak, mire a venni kívánkozók azonnali készpénz fizetés mellett meghivatnak. Kelt Gyulán, október 12. 1871.

216) 2—3

Baranovics Gergely
főszolgabíró.
Bandhauer György
m. esküdt, végrehajtó bíró.

Pesti tőzsde és váltó intézet

Tőzsde megbízásokat

szokásos pontossággal elintéz a

PESTI TŐZSDE ÉS VÁLTÓ-INTÉZET

PEST, takarékpénztári palota.

215)

2—3

A mi elkülönített tőzsde intézetünk

f. é. okt. 1-én könnyebbségre nyitattott, árfolyam és távirdai összeköttetésről legjobban gondoskodva van. Hallgatagság biztosítatik.

Egyszersmind ajánlunk

400 frankos török részleges kötvényeket

12 forintjával, minden további befizetés nélkül.

Pest takarékpénztár palotájában.

SILBERSTEIN JÓZSEF

Gyulán, főter, Prág-ház

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe

dusan ellátott

fűszer, anyag és festék

KERESKEDÉSÉT.

A most bekövetkezett téli időnyre különösen ajánl

finom jamaikai rhumot, chinai és pecco-theat,

cukrot, kávé, rizst

és legfinomabb

aradi Neumann-gyári lisztet,

továbbá: valódi

amerikai petroleumot

és finom lámpa-olajat, faggyan gyertyát (Stearin) stb. legújanyosabb árak mellett.

Végül, e hó 1-seje óta kereskedésben levélbelyeg eladás és levél gyűjtő szekerény van alkalmazva a n. érd. közönség nagy könnyebbségére, a mennyiben leveleket bármely időben feladhatók.

114) lek bármely időben feladhatók. 3—3